

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การกำหนดอัตราค่าบริการจัดการกากกัมมันตรังสี

สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติได้มีหนังสือ ที่ วท ๐๕๐๔/๖๐๕๐ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่กิจการใน ส่วนการใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์ในด้านการทำการวิจัย ให้บริการและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีนิวเคลียร์ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ถูกโอนไปยังสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) โดยผลของมาตรา ๔๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ ทำให้เกิดประเด็นเรื่องการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีและการปรับปรุงอัตราค่าบริการจัดการกากกัมมันตรังสี ซึ่งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) มีความเห็นว่าการบริหารจัดการกากกัมมันตรังสีอยู่ภายใต้การบริหารงานและการดำเนินกิจการของสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) มีอำนาจกำหนดอัตราค่าบริการขึ้นเองแยกต่างหากจากสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติที่มีอำนาจจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ มาตรา ๘ ประกอบกับมาตรา ๑๙ (๕) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙

สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติได้ให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าวแก่สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) แล้วว่า การปรับปรุงอัตราค่าบริการจัดการกากกัมมันตรังสีของสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ให้สูงกว่าอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเป็นต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อ ๑๒ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๕๖

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติจึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. เมื่อมาตรา ๔๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติให้มีการโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติไปเป็นของสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) จะมิผลให้โครงการจัดการกากกัมมันตรังสีแบ่งแยกตามข้อ ๓ (๑) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๕ ออกตามความในมาตรา ๘ จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๑๒๒๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานปรมาณเพื่อสันติ ซึ่งขณะนี้ ยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปรมาณเพื่อสันติในฉบับดังกล่าว ดังนั้น โครงการจัดการกากกัมมันตรังสีจะถูกถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวไปยังสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) โดยผลของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๙ หรือไม่ หรือสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) สามารถจัดเก็บค่าบริการจัดการกากกัมมันตรังสีโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้เองโดยผลของกฎหมายดังกล่าว

๒. สำนักงานปรมาณเพื่อสันติมีอำนาจจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการกากกัมมันตรังสีโดยอาศัยอำนาจของข้อ ๑๒ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้หรือไม่ ซึ่งสำนักงานปรมาณเพื่อสันติมีความเห็นว่า กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นกฎหมายลำดับรองกำหนดค่าธรรมเนียมซึ่งกฎหมายแม่บทพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มิได้กำหนดไว้ น่าจะไม่สามารถออกกฎกระทรวงในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวได้ เนื่องจากขัดต่อหลักความชอบด้วยกฎหมาย

๓. สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) มีอำนาจในการปรับปรุงอัตราค่าบริการจัดการกากกัมมันตรังสีโดยอาศัยอำนาจในมาตรา ๗ มาตรา ๘ ประกอบมาตรา ๑๙ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้มีอัตราค่าธรรมเนียมสูงกว่ากฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สำนักงานปรมาณเพื่อสันติ) และสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า งานตามโครงการจัดการกากกัมมันตรังสีเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มปฏิบัติงานด้านวิชาการเพื่อปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ในสำนักงานปรมาณเพื่อสันติเดิมตามข้อ ๓^๑ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปรมาณเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๙

^๑ข้อ ๓ ในสำนักงานปรมาณเพื่อสันติ ให้มีกลุ่มปฏิบัติงานด้านวิชาการ เพื่อปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาทางเทคโนโลยีนิวเคลียร์ โดยรับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสำนักงานปรมาณเพื่อสันติ ดังต่อไปนี้

(๑) โครงการจัดการกากกัมมันตรังสี

มีผลใช้บังคับแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ดำเนินการตามมาตรา ๔๐^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๙ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ อนุมัติการโอนบรรดากิจการ สิทธิ หนี้สิน และงบประมาณของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติเดิมไปเป็นของสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเสนอ โดยในส่วนของงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ที่โอนมานั้นรวมถึงกลุ่มโครงการจัดการกากกัมมันตรังสีด้วยแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) พิจารณาข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว เห็นว่าโครงการจัดการกากกัมมันตรังสีตามปัญหาที่หารือได้โอนไปเป็นของสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) แล้วในวันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๙ มีผลใช้บังคับ โดยผลของมาตรา ๙^๓ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ แม้จะยังมีได้มีการแก้ไขกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๔๕ ก็ตาม

^๒มาตรา ๔๐ เมื่อพระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ ให้รัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่ออนุมัติให้มีการโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน และเงินงบประมาณของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับงานวิจัยด้านเทคโนโลยีนิวเคลียร์และการใช้ประโยชน์จากพลังงานนิวเคลียร์ที่มีอยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ เว้นแต่เงินงบประมาณหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำซึ่งมีผู้ครองอยู่ ไปเป็นของสถาบันตามพระราชกฤษฎีกานี้

^๓มาตรา ๙ ในกรณีที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อดำเนินกิจการหนึ่งกิจการใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐใดอยู่แล้ว ซึ่งจะมีปัญหาการซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันในการดำเนินกิจการ และคณะรัฐมนตรีเห็นสมควรอนุมัติให้มีการโอนอำนาจหน้าที่ กิจการทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และงบประมาณของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้นให้แก่องค์การมหาชนที่จะจัดตั้งขึ้น ให้อำนาจหน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้น โอนไปเป็นขององค์การมหาชนในวันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนมีผลใช้บังคับ เว้นแต่เงินงบประมาณหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำที่ยังคงมีผู้ครองตำแหน่งอยู่ในสังกัดส่วนราชการใด ให้ยังคงเป็นของส่วนราชการนั้นต่อไปจนกว่าจะมีการยุบตำแหน่งนั้น ๆ

สิทธิตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงสิทธิในการใช้สิทธิตามสัญญาเช่าที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมีอยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนมีผลใช้บังคับ

ส่วนปัญหาเกี่ยวกับอำนาจจัดเก็บค่าบริการและปรับปรุงอัตราค่าบริการจัดการกากกัมมันตรังสีนั้น เห็นว่า เมื่อปัจจุบันกิจการตามโครงการจัดการกากกัมมันตรังสีได้โอนไปยังสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) แล้ว สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) จึงมีอำนาจในการเรียกเก็บค่าบริการในการดำเนินกิจการดังกล่าวได้ตามมาตรา ๘ (๘)^๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๙ ในการนี้ คณะกรรมการบริหารสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ก็ได้ออกข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการให้บริการประชาชนของสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว ดังนั้น แม้ว่ากฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๔๙ จะยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ แต่อัตราค่าบริการที่คณะกรรมการปรมาณเพื่อสันติกำหนดตามข้อ ๑๒^๖ นั้น เป็นอัตราค่าบริการที่ใช้บังคับแก่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่นำส่งกากกัมมันตรังสีเพื่อให้สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติดำเนินการบำบัดและขจัดกากกัมมันตรังสีนั้น อัตราค่าบริการตามกฎกระทรวงจึงใช้บังคับเฉพาะเมื่อสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติเป็นผู้ให้บริการบำบัดกากกัมมันตรังสี ดังนั้น เมื่อกิจการการจัดการกากกัมมันตรังสีได้โอนไปยังสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) แล้ว สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติจึงไม่อาจนำข้อ ๑๒^๖ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวมาใช้บังคับแก่สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้ให้บริการในปัจจุบันได้

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๑

มาตรา ๘ เพื่อให้บรรลุนิติบุคคลตามมาตรา ๗ ให้สถาบันมีอำนาจหน้าที่กระทำการ
ตั้งต่อไปนี้ด้วย

๑.๑

๑.๑

(๘) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการ

๑.๑

๑.๑

ข้อ ๑๒ ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าบริการบำบัดและขจัดกากกัมมันตรังสีตามอัตรา
ที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น